

Asia: VN/11996/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (jatkossa MTK) kiittää mahdollisuudesta lausua näistä lakimuutosehdotuksista.

Laki eläinten hyvinvoinnista oli pitkään valmistelussa, ja viimeisin lakikokonaisuutta koskenut lausuntokierros ei vielä esitellyt sikojen kirurgisen kastraation kieltävää pykälää, vaan perustelumuiistiossa mainittiin, että asiaa selvitetään. MTK suhtautui sikojen kirurgisen kastraation lakisääteiseen kieltoon jo tuolloin kriittisesti. Selvitys kirurgisen kastraation kiellon vaikutuksista laadittiin varsin kiireellisellä aikataululla, ja ala suhtautui selvitykseen varauksin. Kieltopykälä lisättiin lakiin lopulta lausuntokierroksen jälkeen, mikä oli toimialalle järkytys.

MTK haluaa korostaa, että sikojen kastraatiokäytäntöjä tulee kehittää jatkossakin sikojen hyvinvointia parantavaan suuntaan. Eläinten hyvinvointilakiin kirjattiinkin kirurgisen kastraation yhteydessä vaatimus paikallisuudutuksesta, mikä oli jo sellaisenaan muutoksena suuri, mutta hyväksyttävä. Tämän lisäksi laissa kiellettiin porsitushäkkien rakentaminen ja tiineytyshäkkien pitkäaikainen käyttö. Suomen eläinten hyvinvointilakikokonaisuus vaikuttaa sikasektoriin siis monella tavalla, ja sen toimeenpano aiheuttaa alkutuotannolle korkeampia kustannuksia suhteessa kilpailijamaihin jatkossakin.

MTK: näkemyksen mukaan kastraatiokäytäntöihin liittyvien muutosten on edettävä vapaaehtoisin toimin ja markkinaehtoisesti. Suomalainen siankasvatus on poikkeuksellista muihin maihin verrattuna, sillä meillä sikojen häntiä ei typistetä. Suomen lisäksi näin toimitaan vain Ruotsissa. Näin ollen sikojen hyvinvointitutkimusrahoitus on turvattava kansallisella tasolla, että saamme paikallisiin tuotantotapoihin kytkettyä tutkittua tietoa sikojen hyvinvoinnin edistämisestä. Tämän lisäksi

vaadimme hallitusta kehittämään sikatiloja kiinnostavia kannusteita sikojen hyvinvoinnin edistämiseen. Toistaiseksi kestävin tapa edistää tuotantoeläinten hyvinvointia on ollut eläinten hyvinvointikorvaus (EHK). Näkemyksemme mukaan suomalaisten sikojen hyvinvointi on edennyt nopeasti EHK:n myötävaikutuksella. Suomi on mm. vapaaporsituksessa valtaosaa EU-maita edellä, vaikka porsitushäkkien käyttöä ei ole kielletty. Uudella CAP-ohjelmakaudella on huolehdittava sika-alan EHK:n riittävästä rahoituksesta.

MTK kannattaa sikojen kirurgisen kastration lakisääteisen kiellon perumista ja siten eläinten hyvinvointilain 126 § kumoamista. Tämä muutos on hallitusohjelman mukainen ja tukee hyvin sika-alan pyrkimyksiä edistää elintarvikevientiä. Sianlihan viennin lisääminen ja arvon kasvattaminen on yksi keskeisistä alan tavoitteista alkutuotannon kannattavuuden edistämiseksi. MTK:n näkemys on, että karjunlihan jalostaminen ja myyminen on suuri taloudellinen ja kaupallinen riski suomalaisen sian tuotannon arvoketjussa erityisesti vientimarkkinoilla. Tällä hetkellä sianlihan kysyntä on Suomessa voimakkaassa -3 % laskussa ja jokainen menetetty suomalaisen sianlihan kuluttaja on alalle tappioksi. Ei myöskään ole näköpiirissä, että maailman markkinoilla sianlihan osuus lihan kulutuksesta olisi kasvamassa.

MTK kiittää hallitusta siitä, että se tunnistaa teurastamoteollisuudelle kirurgisen kastration kiellosta aiheutuvat satojen miljoonien eurojen kustannukset. Kaikki säädösmuutokset, jotka aiheuttavat teurastamo- ja lihanjalostusteollisuudelle lisäkustannuksia, vaikuttavat väistämättä teollisuuden kykyyn maksaa alkutuotannolle kilpailukykyistä tuottajahintaa. Vaikka lihakarjun rehuhyötysuhde näyttäisi olevan hieman leikkoja parempi, se ei alkutuotannon talouteen juuri vaikuta, jos ja kun mahdollisesti haisevalle karjunlihalle ei ole maksuhalukasta asiakasta. Alkutuotannossa olisi jouduttu pakosta opettelemaan uusia käytäntöjä niin porsitus-, välikasvatus kuin teuraskasvatusvaiheissa – sukupuolijaottelun lisäksi muutostarpeet koskevat niin ruokinnan suunnittelua kuin kasvun seurantaa ja olosuhteiden entistä tarkempaan hallintaa.

Lakimuutosten perustelumuistioon lisätty muiden keskeisten EU-maiden ja Norjan tilannekatsaus on tarpeellinen. Suomi olisi ollut ensimmäinen maa EU:ssa, joka kieltää sikojen kirurgisen kastration lailla. Ne maat, jotka ovat asteittain ja osittain luopuneet sikojen kirurgisesta kastroinnista eivät ole tehneet sitä lain pakottamana. Myös sianlihatuotteiden markkinat ovat näissä maissa Suomen sianlihamarkkinoista jossain määrin poikkeavat.

MTK:n saaman tiedon mukaan muistiossa mainittu EU:n kansalaisaloite End the Cage Age tulisi edetessään mahdollisesti koskemaan myös sikasektoria, sillä aloitteella halutaan kieltää mm. porsitushäkit, joiden rakentaminen Suomessa kiellettiin heti eläinten hyvinvointilain voimaantullessa. Komissio on maininnut, että se julkaisee asetusehdotuksensa vuoden 2026 loppupuolella. Komissio käy myös keskustelua eläinten hyvinvoinnin indikaattoreista, joilla voitaisiin mitata eläinten hyvinvoinnin tilaa – esimerkiksi hännän kuntoa arvioimalla. Suomi ja Ruotsi ovat EU:n ainoat maat, jotka ovat kieltäneet sikojen häntien tyypistämisen. Näin ollen Suomen tulee huolehtia, että se vaikuttaa EU:n suuntaan sikojen hyvinvointilainsäädännön kehittämiseen ja vaatii alalle asetustasoisia säädöksiä. Suomi on tämän ehdotetun kastratiokiellon kumoamisen jälkeenkin EU:n kärkimaa sikojen hyvinvointilainsäädännön vaatimustasossa.

Koskien eläinten lääkitsemistä annetun lain muuttamista MTK toivoo, että vaatimus lääkitsemissuunnitelmasta lääkkeiden luovutuksen edellytyksenä täsmentyisi pikimmiten. Mikäli asiasta ei anneta tarkempia säädöksiä, MTK toivoo, että hallitus edellyttää Ruokavirastoa laatimaan asiasta kattavan ohjeen niin tuottajien, terveydenhuoltoeläinlääkäreiden kuin valvonnankin käyttöön.

Lukkariniemi Mari
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry